PROFILUL PSIHOLOGIC AL COPIILOR IMPLICAŢI ÎN COMITEREA INFRACŢIUNILOR

Alina PASCARU,

studentă, anul IV, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 343.224.1:159.922.7 E-mail:alina.pascaru14@gmail.com

În contextul societății contemporane se observă o incidență crescută a implicării copiilor în comiterea infracțiunilor. Tema este deosebit de actuală și importantă, având în vedere vulnerabilitatea psihoemoțională a minorului, a impactului profund al factorilor sociali, educaționali și individuali asupra comportamentului deviant. Pentru prevenirea și stoparea evoluției degradante a personalității minorului este necesară fundamentarea unor politici preventive și corective eficiente, atât la nivel instituțional, cât și comunitar. Întru realizarea acestor obiective, stabilirea profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor reprezintă un instrument indispensabil.

Ipoteza cercetării pornește de la premisa că stabilirea profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor și aplicarea unor metode evaluative validate științific, în conformitate cu normele etice și deontologice, contribuie în mod decisiv la individualizarea măsurilor penale și la sporirea eficienței intervențiilor din sistemul de justiție penală juvenilă.

Scopul lucrării constă în cercetarea profilului psihologic general al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor, inclusiv, a profilului psihologic special, raportat la cele mai frecvente categorii de infracțiuni comise. Studiul vizează următoarele *obiective operaționale*: analiza noțiunilor și sintagmelor „copil”, „minor”, „copil infractor”, „copil implicat în comiterea unei infracțiuni”, „personalitatea copilului infractor” și „profilul psihologic al copilului implicat în comiterea infracțiunilor”, prin prisma legislației naționale și internaționale, a abordărilor doctrinare; elucidarea conținutului profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor; identificarea și descrierea metodelor aplicate la stabilirea profilului psihologic al copilului implicat în comiterea infracțiunilor; identificarea și analiza implicațiilor teoretico-practice ale profilului psihologic al infractorilor minori în corelație cu specificul infracțiunii comise (infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni privind viața sexuală, infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice); recunoașterea importanței stabilirii profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor; identificarea carențelor procesului de stabilire a profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor.

Structura tezei de licență este constituită din introducere, două capitole divizate în șase secțiuni și opt paragrafe, concluzii și recomandări, 62 pagini text de bază, bibliografie din 47 de surse.

În Capitolul I *„Concepte operaționale privind profilul psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor”* se conține: analiza unor noțiuni doctrinare și legale pertinente temei abordate, printre care se numără cea de „copil”, „copil infractor”, „copil implicat în comiterea infracțiunii”, „personalitatea copilului infractor” și „profilul psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor” (secțiunea 1.1); analiza conținutului profilului general al proceselor și însușirilor psihice ale minorului implicat în comiterea infracțiunilor. În cadrul acesteia au fost analizate elementele componente ale profilului psihologic general, printre care se numără: însușirile cognitive, afective, volitionale, caracterul, temperamentul, aptitudinile, inteligența, trăsăturile psihologice specifice minorului infractor. Printre cele din urmă se enumeră: egocentrismul, agresivitatea, labilitatea, indiferența morală și indiferența afectivă [2, p.246]; tulburările mentale (analizate din perspectiva Manualului de diagnostic și statistică a tulburărilor mentale, DSM-5). Tulburările supuse analizei fiind: tulburări de personalitate (paranoidă, schizotipală, antisocială, narcisistă, etc.) [3, p.645]; nevrozele (anxietatea, depresia, mitomania, perversitățile, etc.); bolile psihice (schizofrenia, tulburarea bipolară, etc.) (secțiunea 1.2); analiza metodelor aplicate la stabilirea profilului psihologic al unui minor infractor și anume: metoda analizei câmpului infracțional [1, p.39-40], metoda *modus operandi*, metoda cercetării la fața locului și probelor acumulate, elaborarea referatului presentințial (secțiunea 1.3).

În Capitolul II *„Implicații teoretico-practice ale profilului psihologic al infractorilor minori în corelație cu specificul infracțiunii comise”* sunt supuse analizei trei categorii de infracțiuni (contra patrimoniului, privind viața sexuală, împotriva securității publice și a ordinii publice) în corelație cu particularitățile distinctive ale profilului psihologic al infractorului minor. Reliefarea particularităților caracteristice profilului psihologic special s-a efectuat și prin intermediul studiilor de caz relevante.

În rezultatul studiului efectuat, s-au formulat următoarele concluzii: Profilul psihologic al minorilor infractori reprezintă un ansamblu de trăsături cognitive, volitive, afective și de personalitate care indică o predispoziție la conduita infracțională; Profilul psihologic ajută la înțelegerea motivațiilor infracționale și stă la baza intervențiilor specializate; Profilul psihologic este stabilit prin evaluări clinice, analiza istoricului personal, familial și educațional și observarea comportamentului infracțional; Factori psihologici de risc infracțional sunt: impulsivitatea, absența empatiei, toleranța redusă la frustrare, egocentrismul, lipsa autocontrolului sau controlul redus asupra sinelui, labilitatea emoțională; Stabilirea profilului psihologic poate contribui la alegerea și individualizarea sancțiunilor potrivite și pot sprijini reintegrarea minorului în societate și preveni recidiva; Configurarea profilului psihologic al copiilor implicați în comiterea infracțiunilor servește și la identificarea, propriu-zisă, a infractorului din grupul celor suspecți, la aprecierea periculozității sociale și responsabilității penale, la stabilirea necesității aplicării măsurilor de siguranță, la stabilirea modului de audiere, etc; Pentru stabilirea profilului psihologic sunt utilizate mai multe metode, printre care se numără: metoda analizei câmpului infracțional; analiza *modus operandi*; cercetarea la fața locului și probele acumulate; elaborarea referatului presentințial (care

include, la rândul său, utilizarea metodelor psihosociale, psihologice, clinică), etc.; Corelația existentă dintre tipul de infracțiune și profilul psihologic al minorului infractor evidențiază importanța unei abordări diferențiate în cadrul intervențiilor educative, psihologice și juridice.

În consecința celor conchise, s-au trasat următoarele recomandări: Crearea unor centre de evaluare psihologică timpurie, care să participe la identificarea copiilor cu predispoziție spre comportamente antisociale; Instruirea specializată a angajaților organelor de drept, a căror activitate interferează cu aplicarea măsurilor judiciare penale (ofițeri de urmărire penală, ofițeri de investigație, procurori, judecători ș.a.), în vederea formării competențelor de comunicare și de intervenție adaptată la necesitățile psihoindividuale ale minorului infractor; Pregătirea cadrelor specializate din cadrul organelor de drept în vederea elaborării profilului psihologic al minorilor implicați în comiterea infracțiunilor și utilizarea corectă și etică a metodelor aplicate la stabilirea acestuia; Participarea obligatorie a minorilor implicați în comiterea infracțiunilor la programe de reabilitare psihologică după stabilirea profilului psihologic caracteristic; Organizarea de sesiuni educaționale și de suport psihologic informativ pentru părinții care au copii ce manifestă comportament deviant sau infracțional. La modul concret, organizarea unor lecții de instruire, sub genericul „Ajută-ți copilul să evite comportamentele delincvente”, perioada de petrecere 3-4 luni, câte 1-2 ori pe săptămână. Orele să fie desfășurate de psihologi, cadre didactice competente. Pentru organizarea acestora vor fi responsabile APL-urile și Instituțiile de învățământ școlar.

Referințe:

• *Materiale/teze de comunicare în congrese, conferințe:*

1. CHEIANU, S. Importanţa profilului psihologic în investigaţiile criminologice. În: *Psihologia în mileniul III – provocări și soluții, Materialele Conferinței din 25-26 octombrie 2019, Bălți, Moldova*. Bălți: Universitatea de Stat „Alecu Russo”, 2020, Vol.1, pp. 38-42.

• *Cărți și publicații monografice:*

2. CIOBANU, Ig., *Criminologie.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 560 p.
3. *Manualul de Diagnostic și de Statistică a Tulburărilor Mentale*, ediția a 5-a. București: Ed. Asociația Psihiatrilor Liberi din România, 2013. 1120 p.

Recomandat

***Ludmila NEGRITU**, dr. în drept, lect. univ.*